

Tampereen korkeakoulusäätiön hallituksen puheenjohtaja Jorma Elorannan puhe Mari Wallsin muotokuvan julkistamistilaisuudessa 12.6.2024

Hyvät kutsuvieraat, Tampereen yliopiston ystävät, tervetuloa minunkin puolestani, ja kiitos että olette tulleet paikalle juhlistamaan Mari Wallsin rehtorimuotokuvan julkistamista.

Yliopistojen rehtorien muotokuvilla on pitkä perinne, jota haluamme jatkaa myös uudessa monitieteisessä Tampereen yliopistossa. Nyt on tullut aika juhlistaa muotokuvan julkistamisen merkeissä Marin työtä uuden yliopiston ensimmäisenä rehtorina.

Filosofian tohtori Mari Walls aloitti Tampereen korkeakoulusäätiön toimitusjohtajana elokuussa 2018. Tampereen yliopiston rehtori hänestä tuli vuoden 2019 alussa uuden yliopiston toiminnan virallisesti käynnistyessä. Rehtorikausi päättyi toukokuun lopussa 2023. Marin työ Tampereen yliopiston ja korkeakouluyhteisön hyväksi kesti siis lähes viisi vuotta.

Mari, aloittaessasi Tampereella oltiin tekemässä Suomen ja Euroopan mittakaavassa erittäin mittavaa korkeakoulujen uudistushanketta. Tampere3-nimen saaneessa hankkeessa rakennettiin uutta säätiöyliopistoa ja monialaista korkeakouluyhteisöä, joka perustuisi silloisten Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen yliopiston sekä Tampereen ammattikorkeakoulun vahvuuksiin. Suomen korkeakoulukentässä Tampere3 on ollut merkittävin uudistushanke vuoden 2010 yliopistouudistuksen jälkeen.

Ns. siirtymäkauden hallitus määritteli ensimmäisen rehtorin tehtäväksi johtaa täysin uudenmuotoisen, kansainvälisesti kilpailukykyisen korkeakouluyhteisön rakentamista, edistää tutkimuksen kärkialojen yhteistyötä ja uudenlaisten joustavien opintopolkujen rakentamista yliopiston ja ammattikorkeakoulun välillä sekä luoda monipuolinen verkosto opetuksen, tutkimuksen, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja varainhankinnan tueksi.

Fuusio on aina haastava prosessi, eikä Tampereen korkeakouluyhteisönkään rakentaminen ole ollut tähän sääntöön poikkeus. Ratkaistavana on ollut aiempien organisaatioiden tärkeiden perinteiden kunnioittamisen yhdistäminen uusien yhteisten käytäntöjen rakentamiseen siten, että fuusiolla tavoiteltavat edut toteutuisivat. Tampereen uuden yliopiston ja korkeakouluyhteisön rakentamisessa haastekerrointa kasvatti globaali pandemia, joka vei suunnattomasti voimavaroja ja mullisti arjen järjestelyt tilanteessa, jossa uusi yliopisto oli ehtinyt toimia vasta hieman yli vuoden.

Ensimmäisen rehtorin tärkeisiin tehtäviin on kuulunut muun muassa yliopiston työntekijöiden nimike- ja palkkaharmonisointi, tukipalveluiden uudelleenorganisointi, sisäisen rahoitusmallin uudistaminen ja talouden vakauttamistoimet, sekä toimitilojen ohjelma, jonka tavoitteena on tilankäytön tehostamisen lisäksi tilojen modernisointi ja muu kehittäminen yliopiston vetovoimaisuuden kasvattamiseksi. Hyvästä etenemisestä rakenteiden ja prosessien kehittämisessä kertoo Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin laatujärjestelmäauditoinnin läpäiseminen elokuussa 2023.

Korkeakouluyhteisöön kuuluvan ammattikorkeakoulun asioihin rehtorilla on ollut näkymää ja vaikuttavuutta TAMK Oy:n hallituksen puheenjohtajana. Yliopiston ja ammattikorkeakoulun yhteisistä palveluista on kertynyt usealla alueella hyviä kokemuksia.

Hyvät kutsuvieraat,

Tampereen yliopistolle on erityisen tärkeää, että sen päätehtävissä – tutkimuksessa, koulutuksessa ja yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa – on jo ensimmäisten toimintavuosien aikana nähty hyvää strategian mukaista kehitystä. Esimerkiksi korkeatasoisen tutkimuksen olennainen edellytys, kilpailtu tutkimusrahoitus, on lisääntynyt vahvasti. Viime vuonna kansainvälisen kilpailun kautta hankittu tutkimusrahoitus kasvoi lähes viidenneksellä, ja yliopisto on toimintansa aikana peräti kaksinkertaistanut saamansa EU-puiteohjelmärahoituksen määrän. Tutkintomäärätkin ovat kasvaneet kaikilla asteilla, ja koulutuksen vetovoima on hakijamäärien perusteella pysynyt vahvana. Määräajassa valmistumisen viisasten kiven etsintä jatkuu edelleen, minkä malttamattomana sieluna joudun toteamaan.

Uuden yliopiston ensimmäisiä vuosia on ahkeran tekemisen lisäksi leimannut ajoittain kärjekäskin julkinen debatti. Se kertoo paitsi akateemiselle yhteisölle keskeisestä kriittisyyden arvosta myös siitä, että yliopisto on sisäisille ja ulkoisille sidosryhmilleen tärkeä ja merkityksellinen instituutio. Ensimmäisten toimintavuosien aikana keskustelu painottui erityisesti yliopiston hallintomalliin.

Olen toiminut Tampereen korkeakoulusäätiön eli yliopiston hallituksen puheenjohtajana vuoden 2022 alusta lukien. Toimikaudellani kärjekkäin julkinen keskustelu yliopiston asioista jo selvästi laantui ja yhteistyö hallituksen ja rehtori Marin välillä sujui asianmukaisesti, eli hyvin.

Hyvät juhlavieraat,

Tampereen korkeakoulusäätiön hallituksen puheenjohtajan ominaisuudessa haluan vielä tässäkin juhlavassa yhteydessä esittää Marille lämpimät kiitokset tärkeästä panoksesta Tampereen yliopiston ja koko Tampereen korkeakoulu-yhteisön johtotehtävissä. Hallituksen puolesta toivotan Sinulle myös menestystä yliopistoille tärkeässä tehtävässäsi Tieteen tietotekniikan keskus CSC:n tutkimuslaitosyhteistyöstä ja akateemisista kumppanuuksista vastaavana johtajana, ja tietenkin myös henkilökohtaisessa elämässäsi.

Kiitos myös Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen yliopiston tukisäätiöille, jotka ovat edeltäjäyliopistojen perinteitä jatkaen mahdollistaneet Marin rehtorimuotokuvan tekemisen ja huolehtineet käytännön järjestelyistä.

Ja viimeisenä vaan ei vähäisempänä lämpimät kiitokset Marin muotokuvan maalanneelle taitelija Kuutti Lavoselle. Odotan yhtä jännittyneenä kuin kaikki muutkin juhlavieraat, millaisen tulkinnan taiteilija on Tampereen yliopiston ensimmäisestä rehtorista jälkipolville tallentanut.